

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS

LKP JĒKABPILS RAJONA KOMITEJA

FONDS NR. PA-4124

APRAKSTI NR. 50-61, 01

1945-1964

1983-1991

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS

1950-1991

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS

JĒKABPILS RAJONA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

PA-4124.f.

1950.g. - 1963.g.

1964.g. - 1987.g.

Ar VK(b)P 1949.g. 24. decembra un LK(b)P CK 1949.g. 30.decembra biroja sēdes lēmumu, Latvijas PSR izveidoja 58 lauku rajonus.

Jēkabpils apriņķa vietā izveidoja Jēkabpils rajonu, daļu tā pagastu pievienoja Neretas, Aknīstes, Krustpils, Pļaviņu un Jaunjelgavas rajoniem.LK(b)P Jēkabpils apriņķa komitejas¹ vietā izveidoja LK(b)P Jēkabpils rajona komiteju (RK)².

Ar LK(b)P CK 1950.g. 12.janvāra biroja sēdes lēmumu, izveido Jēkabpils RK orgbiroju, kam uzdod sagatavot pirmo Jēkabpils rajona konferenci.³

Konference notika 1950.g. 10.aprīlī, tajā ievēlēja Jēkabpils RK 27 cilvēku sastāvā.⁴ Plēnumā - 1950.g. 11.aprīlī - ievēlēja arī RK sekretārus un biroju 7 cilvēku sastāvā.⁵

LK(b)P (kopš 1952.g. oktobra - LKP) Jēkabpils RK struktūra bija šāda:⁶

- 1; 2 sekretārs;

-
- 1) Sk. Jēkabpils apriņķa komitejas PA-118. fondu.
 - 2) LVA, PA-101.f., 12.apr., 26.l., 193.lp.
 - 3) Turpat, 13.apr., 10.l., 94.lp.
 - 4) LVA, PA-4124.f., 1.apr., 1.l., 20.lp.
 - 5) Turpat, 2.l., 2.lp.
 - 6) LVA, PA-101.f., 12.apr., 26.l., 223.-225.lp.

- sekretārs;
- organizatoriskā darba nodaļa;
- propagandas un agitācijas nodaļa;
- lauksaimniecības nodaļa;
- nodaļa darbam ar sievietēm.

Reorganizācijas rezultātā, 1954.g. janvārī, likvidē nodaļu darbam ar sievietēm un lauksaimniecības nodaļu. Turpināja darboties propagandas un agitācijas nodaļa un organizatoriskā darba nodaļa.⁷

Šāda struktūra saglabājās līdz pat Jēkabpils RK reorganizācijai 1963. gadā.

Laikā no 1956.g. līdz 1962.g. Jēkabpils rajonā notika teritoriālas izmaiņas.

1956.g. 29.oktobrī LKP CK birojs pieņem lēmumu par Neretas rajona likvidēšanu, pievienojot tā teritoriju Jēkabpils rajona teritorijai.⁸

1962.g. 13.aprīlī, ar LKP CK biroja sēdes lēmumu, apvieno Krustpils un Jēkabpils rajonus. Rajonam atstāj Jēkabpils rajona nosaukumu.⁹

Ar LKP CK biroja 1962.g. 18.decembra lēmumu, teritoriālas izmaiņas notiek visā republikā, arī no Jēkabpils rajona teritorijas daļa tiek pievienota Preiļu, daļa - Daugavpils rajonam.¹⁰

1950.gadā LK(b)P Jēkabpils rajona organizācija apvienoja

7) LVA, PA-101.f., 17.apr., 23.l., 4.lp.

8) Turpat, 19.apr., 34.l., 44.lp.

9) Turpat, 25.apr., 18.l., 125.lp.

10) Turpat, 26.l., 37.lp.

31 pirmorganizāciju¹¹, 1962.gadā - 137 pirmorganizācijas¹².

1962.g. 29.martā LKP CK birojs apstiprina lēmumu par kolhozu-sovhozu ražošanas pārvalžu veidošanu.¹³

1963.g. 2.janvārī, LKP CK biroja sēdē, nolemj pārkārtot LPSR LKP organizāciju pēc ražošanas principa: LKP rajonu komitejas tiek likvidētas, LPSR izveido 5 rūpnieciskās ražošanas (zonālās) LKP komitejas, kas apvieno rūpniecībā strādājošos, un, jau pastāvošo, kolhozu-sovhozu ražošanas pārvalžu LKP komitejas, kas apvieno lauksaimniecībā nodarbinātos LKP biedrus.¹⁴

LKP Jēkabpils rajona komitejas vietā izveido Jēkabpils rūpnieciskās ražošanas LKP komiteju un Jēkabpils kolhozu-sovhozu ražošanas pārvaldes LKP komiteju.¹⁵

Ar 1964.g. 1.decembra LKP CK Prezidija sēdes lēmumu, kolhozu-sovhozu ražošanas pārvalžu LKP komitejas un rūpnieciskās ražošanas LKP komitejas likvidē un reorganizē LKP rajonu komitejās.¹⁶

LKP CK Prezidijs šai sēdē nosaka arī atjaunoto RK struktūru un štatus:¹⁷

- 1; 2 sekretārs;

- sekretārs;

11) "Коммунистическая партия Латвия в цифрах". R., 1984, 77.lpp.

12) Turpat, 145.lpp.

13) LVA, PA-101.f., 25.apr., 17.1., 8.lp.

14) Turpat, 26.apr., 27.1., 3.-4.lp.

15) Sk. Jēkabpils rūpn.raž. LKP kom. PA-15124.fondu un Jēkabpils kolh.-sovho.raž.pārv. LKP kom. PA-15108.fondu.

16) LVA, PA-101.f., 27.apr., 30.1., 6.lp.

17) Turpat, 7.-8.lp.

- sekretāra palīgs;
- organizatoriskā darba nodaļa;
- propagandas un agitācijas nodaļa;
- rūpnieciskās ražošanas un transporta nodaļa.

1964.g. 19.decembrī notiek Jēkabpils rajona 12.konference, tajā ievēl Jēkabpils RK 60 cilvēku sastāvā.¹⁸ Pēc tam - plēnumā - ievēl arī RK sekretārus un biroju 9 cilvēku sastāvā.¹⁹

1965.gadā Jēkabpils rajona LKP organizācija apvienoja 124 pirmorganizācijas.²⁰

Nelielas teritoriālas izmaiņas Jēkabpils rajonā notiek 1967.g. 3.janvārī, kad ar LKP CK biroja lēmumu "Par jaunu rajonu veidošanu", daļa Jēkabpils rajona teritorijas tiek pievienota jaunizveidotajam Stučkas rajonam, bet Jēkabpils rajona teritorijai pievieno daļu Daugavpils rajona teritorijas.²¹

Nelielas izmaiņas Jēkabpils RK struktūrā notiek 1975.gadā, kad ar LKP CK 28.janvāra biroja sēdes lēmumu, visās republikas rajonu komitejās izveido partijas komisijas jautājumā par uzņemšanu partijā un komunistu personīgo lietu izskatīšanai, ar algotu komisijas priekšsēdētāja amatu.²²

Līdz 1987.gadam Jēkabpils rajonā būtiskas izmaiņas nenotiek.

18) LVA, PA-4124.f., 27.apr., 1.1., 77.lp.

19) LVA, PA-15108.f., 3.apr., 1.1., 204.lp.

20) "Коммунистическая партия Латвии в цифрах". R.,1984, 155.lpp

21) LVA, PA-101.f., 31.apr., 13.1., 19.lp.

22) Turpat, 39.apr., 13.1., 187.lp.

1950.g. LK(b)P Jēkabpils rajona LKP organizācija apvieno-
ja 31 pirmorganizāciju,²³ 1987.gadā LKP Jēkabpils rajona
organizācija apvienoja 86 pirmorganizācijas.²⁴

Vad. arhīviste

A. Buševica.

A. Buševica

23) "Коммунистическая партия Латвии в цифрах". R., 1984, 77.lpp.

24) LVA, PA-101.f., 59.apr., 128.l., 76.lp.

Latvijas Komunistiskās partijas Jēkabpils rajona komiteja.

Fonds Nr.PA-4124

Vēsturiskās izziņas turpinājums
par 1988.-1991.gadu.

80-to gadu beigās sabiedrībā risinājušies pārbūves procesi skāra arī Latvijas Komunistisko partiju (LKP) un tās komitejas.

1988.gada 25.novembrī LKP Jēkabpils rajona organizācija XXII konferencē atzina "Jēkabpils rajona komitejas partijas darbu pārskata periodā (1985-1988) par apmierinošu", par organizācijas galveno uzdevumu turpmāk uzskatīt vadības politisko metožu pilnveidošanu un demokrātijas attīstīšanu.¹ Konferencē ievēlēja rajona komiteju (RK) 77 cilvēku sastāvā,² bet 26.novembrī rajona komitejas 1.plēnumā ievēlēja arī RK biroju 11 cilvēku sastāvā.³

1989.gada 30.martā LKP Jēkabpils rajona komiteja 2.plēnumā, apspriežot organizācijas uzdevumus PSKP XIX Vissavienības konferences prasības par lēmumu koleģiālu apspriedi un pieņemšanu izpildi, nolēma izveidot piecas komisijas no RK locekļiem un locekļu kandidātiem:

- politisko,tiesisko un kadru jautājumu komisija;
- partijas organizatoriskā darba jautājumu komisija;
- ideoloģijas jautājumu komisija;
- sociālekonomiskās attīstības jautājumu komisija;
- agrorūpniecības sektora attīstības jautājumu komisija.⁴

1989.gada rudenī Latvijā izraisījās diskusija par LKP statusu. Daļa komunistu iestājās par neatkarīgas LKP izveidošanu, daļa orientējās par partijas tālāku darbību uz PSKP platformas un tās satāvā, bet daļa komunistu nevēlējās būt nevienā partijā. Diskusija turpinājās vēl 1990.gada sākumā, un tajā piedalījās arī LKP Jēkabpils rajona komiteja.

1990.gada februārī LKP Jēkabpils rajona komitejā nomainījās 1.sekretārs, kurš atbalstīja Latvijas Neatkarīgās Komunistiskās partijas (LNKP) izveidošanu. Jēkabpils rajona komunisti-PSKP platformas piekritēji marta sākumā partijas pirmorganizāciju sekretāru sanāsmē izveidoja iniciatīvas grupu no partijas pirmorganizāciju sekretāriem un RK locekļiem, kura vēlāk pārveidojas par organizatorisko komiteju, lai sagatavotu rajona organizācijas XXIII konferenci.⁵

1990.gada 6.-8.aprīlī LKP XXV kongresa 1.sēdē notika šķelšanās pretēju viedokļu pārstāvošo komunistu vidū, bet 14.aprīlī nodibinājās LNKP.

¹ LVA,PA-4124.f.,60.apr.,1.l.,83.lp.

² Turpat,86.lp.

³ Turpat,3.l.,97.lp.

⁴ Turpat,4.l.,44.lp.

⁵ Turpat,2.l.,3.lp.

Jēkabpils rajonā šķelšanās rezultātā nodomu izstāties no PSKP un iestāties LNKP izteica 1100 komunistu jeb trešā daļa.⁶

1990.gada 12.maijā notika LKP Jēkabpils rajona organizācijas PSKP platformas piekritēju XXIII konferences 1.daļa, kurā nolēma atbalstīt LKP XXV kongresa lēmumu par idejisko un organizatorisko vienotību ar PSKP.⁷ Konferences 1.daļā ievēlēja 42 locekļus RK sastāvā,⁸ 18.maijā LKP Jēkabpils rajona komitejas 1.plēnumā ievēlēja vēl 1 RK locekli,⁹ bet, sakarā ar to, ka gada laikā 2 RK locekļi no sastāva izstājās, tad XXIII konferences 2.daļā 1990.gada 29.decembrī ievēlēja vēl 6 RK locekļus.¹⁰ Tādējādi LKP Jēkabpils RK sastāvu veidoja 47 cilvēki.

1990.gada 18.maijā LKP Jēkabpils rajona komitejas 1.plēnumā ievēlēja RK biroju 9 cilvēku sastāvā.¹¹

Šādā sastāvā LKP Jēkabpils rajona komiteja un birojs darbojās līdz 1991.gada augustam.

1990.gada 9.augustā LKP Jēkabpils rajona komitejas 2.plēnumā partijas darba uzlabošanai izveidoja sekojošas komisijas pie rajona komitejas:

- organizatoriskā komisija (partijas organizatoriskā darba komisija);
- ideoloģiskā darba komisija;
- sociālekonomisko jautājumu komisija.¹²

1988.-1991.g. notika arī izmaiņas LKP Jēkabpils rajona komitejas struktūrā. Pamatojoties uz 1988.gada 21.oktobra LKP CK biroja lēmumu "Par LKP CK un vietējo partijas orgānu aparāta reorganizēšanu", no 1989.gada 1.janvāra LKP Jēkabpils rajona komiteja izmainīja struktūru- likvidēja lauksaimniecības un rūpniecības un transporta nodaļas, vispārējās nodaļas vietā izveidoja lietvedības sektoru un 1989.gadā rajona komitejas struktūra bija sekojoša:

- 1.sekretārs;
- 2.sekretārs;
- sekretārs;
- organizatoriskā nodaļa;
- ideoloģiskā nodaļa;
- partijas uzskaites sektors;
- lietvedības sektors;
- politiskās izglītības kabinets;
- partijas komisija.¹³

1990.gada 20.februārī LKP Jēkabpils rajona komiteja lietvedības sektoru pārveidoja par vispārējo nodaļu.¹⁴

1991.gada jūlijā LKP Jēkabpils rajona komitejas struktūra bija sekojoša:

⁶ LVA,PA-4124.f.,60.apr.,2.1.,3.lp.

⁷ Turpat,46.lp.

⁸ Turpat,31.-32.lp.

⁹ Turpat,5.1.,30.lp.

¹⁰ Turpat,2.1.,93.lp.

¹¹ Turpat,5.1.,30.lp.

¹² Turpat,59.lp.

¹³ Turpat,4.1.,44.lp.

¹⁴ Turpat,11.1.,31.lp.

- 1.sekretārs;
- 2.sekretārs;
- vispārējā nodaļa;
- četri instruktori;
- politiskās izglītības kabinets;
- kontroles-revīzijas komisija.¹⁵

1988.-1991.g. mainījās arī LKP Jēkabpils rajona organizācijas skaitliskais sastāvs. 1988.gada sākumā LKP Jēkabpils rajona organizācijā bija 3661 PSKP biedru un biedra kandidātu, 1989.gada 1.janvārī- 3657 komunisti, ¹⁶1990.gada 1.janvārī bija 3481 PSKP biedri un biedra kandidāti. ¹⁷1990.gadā sākās masveidīga komunistu izstāšanās no PSKP. Ja 1990.gada sākumā bija 3421 PSKP biedri un biedra kandidāti, tad gada beigās- 1238 PSKP biedri un biedra kandidāti.¹⁸ 1991.gada pirmajā pusgadā LKP Jēkabpils rajona organizācijā bija vairs tikai 1057 PSKP biedri un biedra kandidāti. ¹⁹Laikā no 1988.gada līdz 1991.gada augustam izmainījās arī Jēkabpils rajona LKP pirmorganizāciju skaits:

- 1988.gada 1.ceturksnī- 86;
- 1989.gada 1.janvārī- 82,²⁰
- 1990.gada 1.janvārī- 82,²¹
- 1991.gada 1.janvārī- 44,²²
- 1991.gada 1.aprīlī- 44.²³

Pamatojoties uz 1991.gada 23.augusta Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumu Nr.324 "Par Latvijas Komunistiskās partijas antikonstitucionālo darbību", 24.augusta lēmumu Nr.334 "Par dažu sabiedrisko un sabiedriski politisko organizāciju darbību apturēšanu" LKP savu darbību beidza. Savu darbību izbeidza arī LKP Jēkabpils rajona komiteja.

II

Pirmo reizi LKP Jēkabpils rajona komitejas aprakstītie dokumenti tika nodoti LKP CK Partijas vēstures institūta arhīvā (no 1991.gada septembra - Latvijas Valsts arhīva Sociālpolitisko dokumentu daļa) 1953.gada 23.jūnijā.

Uz LKP Jēkabpils rajona komitejas 1988.-1991.gg. dokumentu aprakstišanas brīdi fondā Nr.PA-4124 bija 6796 lietas par 1950.-1987.gadu.

Fondā lietas sistematizētas 60 aprakstos (Nr.1-59,01). Apraksti sastādīti pēc hronoloģiskā principa: par katru gadu ir divi apraksti:

- pastāvīgi glabājamo lietu apraksti,

¹⁵ LVA,PA-4124.f.,60.apr.,13.l.,50.lp.

¹⁶ LVA,PA-101.f.,61.apr.,151.l.,67.,71.lp.

¹⁷ Turpat,63.apr.,66.l.,88.lp.

¹⁸ Turpat,65.apr.,76.l.,62.,66.lp.

¹⁹ Turpat,67.apr.57.l.,21.lp.

²⁰ Turpat,61.apr.,151.l.,67.,73.lp.o.p.

²¹ Turpat,63.apr.,66.l.,90.lp.o.p.

²² Turpat,65.apr.,76.l.,67.o.p.lp.

²³ Turpat,67.apr.,57.l.,20.lp.

-personālsastāva lietu apraksti,
izņemot 1964.-1979.gadu, kad par katru gadu sastādīts viens apvienotais apraksts.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksti veidoti pēc strukturālā principa. Pastāvīgai glabāšanai atstāti konferenču, plēnumu, biroju sēžu protokoli, nodaļu informācijas, atskaites, tāmes, finansu atskaites, sarakste u.c. Šajos aprakstos iekļauti arī darbinieku personas rēķinu kartītes, darba algas izmaksas saraksti, rīkojumi par personālsastāvu, kā arī 1950.-1953.,1965.,1966.,1980.-1983.gadu atbrīvoto nomenklatūras darbinieku personas lietas. No 1982.gada fonda pastāvīgi glabājamo lietu aprakstos iekļauti LKP Jēkabpils rajona komitejas pirmorganizācijas dokumenti; dokumenti par 1950.-1979.gadu veido fondu Nr.PA-6275.

Personālsastāva lietu aprakstos iekļautas PSKP biedros uzņemto personas lietas, personālās lietas un no 1983.gada- atbrīvoto nomenklatūras darbinieku personas lietas.

1945.-1979.gadu atbrīvoto nomenklatūras darbinieku personas lietas iekļautas fonda Nr.PA-15500 "LKP CK, RK un PK nomenklatūras darbinieku personas lietu kolekcija" 21.aprakstā- 46 lietas.

Dokumenti par 1963.-1964.gadu atrodas arī fondos Nr.PA-15108- LKP Jēkabpils kolhozu un padomju saimniecību ražošanas pārvaldes partijas komiteja (397 lietas) un Nr.PA-15124- LKP Jēkabpils rūpniecības ražošanas partijas komiteja (247 lietas).

Fondā Nr.PA-4124 glabājas arī partijas uzskaites dokumenti- uzskaites un reģistrācijas žurnāli par 1940.-1974.gadu (apraksts Nr.34).

1969.gadā arhīvā pārstrādāja LKP pirmorganizāciju fondus un likvidēja Jēkabpils rajona 45 LKP pirmorganizāciju fondus. Šo fondu lietas par 1945.-1964.gadu pievienoja LKP Jēkabpils rajona komitejas fondam Nr.PA-4124 un iekļāva jaunizveidotā aprakstā Nr.01. Pārējās Jēkabpils rajona LKP pirmorganizācijas veido atsevišķus, patstāvīgus fondus. Tās dokumentus arhīvā nodeva pēc saraksta kopā ar rajona komitejas dokumentiem; lietas ierakstīja attiecīgo LKP pirmorganizāciju fondu aprakstos.

Pēc LKP darbības izbeigšanas 1991.gada 28.augustā Jēkabpils zonālais valsts arhīvs ar aktu nodeva LKP Jēkabpils rajona komitejas dokumentus (60 kg) neapstrādātā veidā Latvijas Valsts arhīvā. Dokumentu aprakstīšanu veica LVA Sociālpolitisko dokumentu nodaļas darbinieki 1993.gadā. Rezultātā sastādīti viens pastāvīgi glabājamo lietu apraksts par 1988.-1991.gadu (29 lietas) un viens Jēkabpils rajona LKP pirmorganizāciju saraksts par 1988.-1990.gadu (21 lieta no 15 pirmorganizācijām). Par fondēšanas principiem skatīties 1993.gadā uzrakstītos priekšvārdos- LKP Jēkabpils rajona pirmorganizāciju pastāvīgi glabājamo lietu sarakstam un 60.aprakstam par 1988.-1991.gadu.

Vēsturiskās izziņas turpinājumu sastādīja-
daļas vadītājas vietiece

A.Ventaskraste A.Ventaskraste

81

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
JĒKABPILS RAJONA KOMITEJA

PA- 4124. fonds

Vēsturiskās izziņas
papildinājums
par 1987-1991.g.g.

II

1999.gada janvārī- aprīlī, veicot īslaicīgi glabājamo lietu atlasī, saskaņā ar 1996. gada 28. martā apstiprināto metodiku, no LKP Jēkabpils rajona komitejas makulatūras tika atlasītas 9 pastāvīgi glabājamās lietas un sastādīti 3 aprakstu papildinājumi.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksti

58. apraksta papildinājums par 1987. gadu	- 1 lieta
60. " " par 1988.- 1991. gadu	- 4 lietas
01.apraksta papildinājums (no 4 LKP pirmorganizācijām)	- 4 lietas
kopā	- 9 lietas

Tika izveidots ilgtermiņa glabājamo lietu apraksts ar partijas biedru un biedra kandidātu kartēm, partijas uzskaites kartiņām. Šie dokumenti arhīvā tika saņemti no LKP Centrālās Komitejas (skat. 1991.gada 25.septembra dokumentu pārņemšanas - nodošanas aktu).

Aprakstīšanas rezultātā tika izveidotas 11 lietas par 2217 personām.

Ilgtermiņa glabājamo lietu apraksts

61. apraksts par 1989.- 1991. gadu	-11 lietas
------------------------------------	------------

Dokumenti par katru personu sakārtoti alfabētiskā secībā.

Pavisam fonds Nr. PA- 4124 ir papildināts ar 20 lietām.

Ir sastādīts Jēkabpils rajona LKP pirmorganizāciju pastāvīgi glabājamo lietu saraksts ar 4 lietām no 4 LKP pirmorganizācijām un LKP Jēkabpils rajona īslaicīgi glabājamo lietu saraksts ar 26 lietām.

Aprakstu papildinājumi sastādīti, saglabājot iepriekšējo dokumentu aprakstīšanas principu, t.i. pa gadiem.

Vad. arhīviste

I. Sproģe

I. Sproģe